

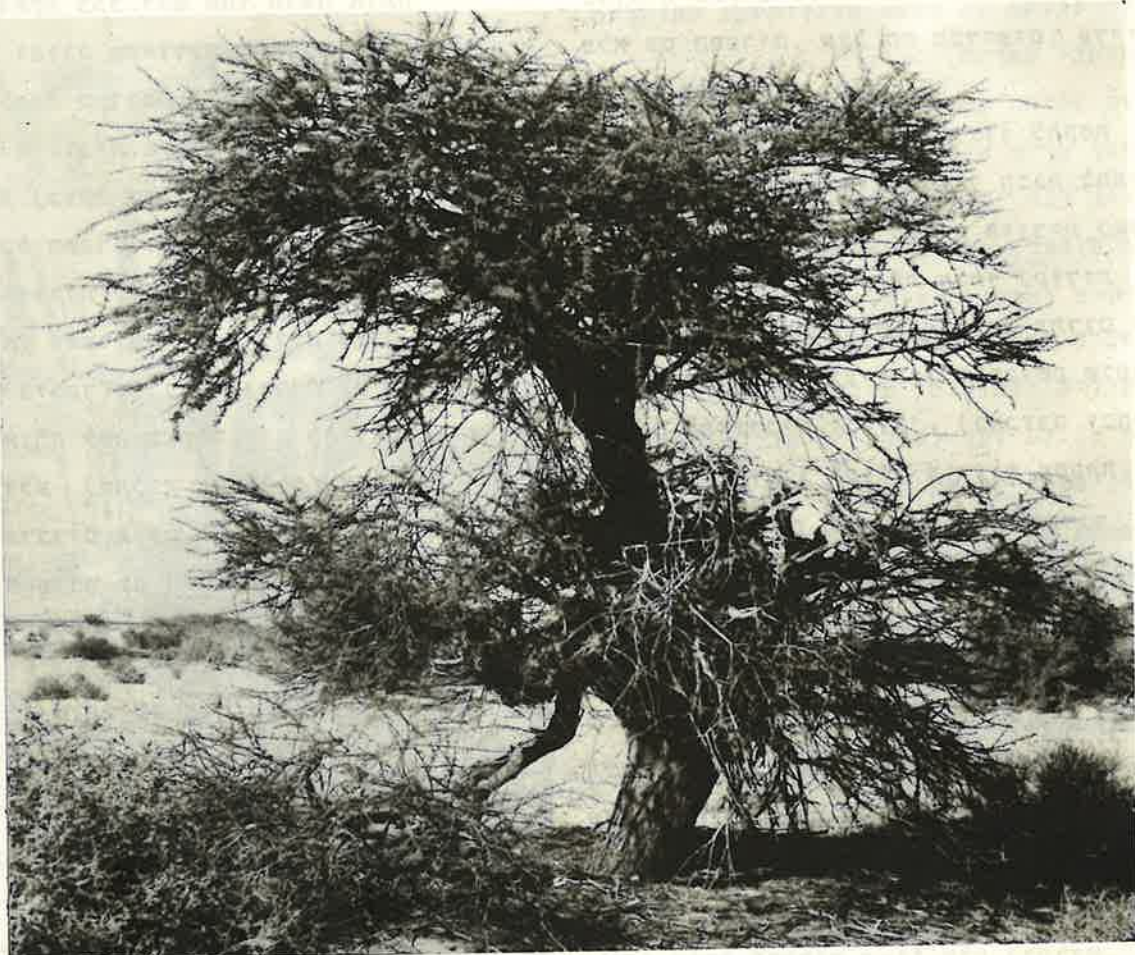

עלון ערבות

גליון מס' 6

בטאון המועצה האזורית "הערבה"

יזני-יולי 1983

ה-על כוס קפה-על כוס קפה-ע

עם

ארימ נחומ הספרנית

מטרת הספרייה היתה להיות באמת מרכז לשובים אלא שהמטרה עדיין לא הושגה בצורה שלמה. אמנם חברי צופר הביעו נכונות להקים נקודה משלהם בשיתוף פעולה מלא עם הספרייה, אבל הם מעדיפים, עדיין, להגיע אלינו.

בחלק מהשובים, יש עדיין רצון להקמת ספריות עצמאיות ואין מספיק הבנה להפיכת אותן נקודות לסניפי ספרייה אזורית, כאשר המגמה היא לא לבלוע את אותן נקודות מקומיות אלא, שהספרייה האזורית תתרום, למעשה, לעניין הציבורי, לעידכון ולרכישה שוטפת, דאגה לתקציבים וכיוב'. (באכזבה ובהרהור) נראה שלא ידענו לעורר מודעות מספקת לעניין.

- אמנם בהתחלה מאד קשה היה להסדיר את הזרמת הכספים המגיעה לספרייה ממקורות המועצה, אך עם הזמן, כשפרנסי הציבור הכירו בעובדה, שבהיות הספרייה מוסד המוכר ע"י משרד החינוך, ובתור שכזה הוא מקבל תמונה כספית בסדר גודל זהה לזו הניתנת ע"י הרשות המקומית - החל תהליך הפיתוח המואץ ומערכת רכישה סדירה מידי חודש בחודשו. כעת - 4 שנים אחרי הפתיחה הרשמית, מבטא אוסף הספרייה כ-11 אלף כותרים.

את מרים, אין צורך להציג. מי לא מכיר את האשה הקטנה הזו המתרוצצת לה ברחבי בנין ביה"ס, כאשר היא לא בספרייה - ואשר עוסקת בכל יום אחד תראה אותה מציירת ובונה תפאורות, למחרת תמצא את מרים מכינה תערוכה, שלא לדבר על פעילות חינוכית מעל ומעבר לזו הנדרשת מספרנית (כולל ויכוחים, צעקות, הטפות מוסר וכל השאר) וכמובן - ארגון למופת של ספרייה אזורית לשרות תושבי הסביבה ומרכז ספיר. אז כאשר היא נחה (וזה קורה לעתים נדירות ביותר), ובין סיגריה לסיגריה, תפסנו אותה למה שאמור היה להיות ראיון קצר וקולע (שאלות ותשובות), אבל אצל מרים, הדברים אינם פשוטים כל כך, כי כאן אתה מדבר עם הלב ועליו, אין לי כל שליטה ובעצם, מי אני שאעצור בעדו ?

- מרים: "4 שנים של ספרייה במרכז ספיר ולשרות השובים, הוכיחו את הצורך ליצירת מרכז מידע שיספק את הצרכים של ציבור התלמידים, המורים ואנשי המקצוע למיניהם וכמובן הציבור הרחב ויקשר בין הספרייה האזורית/מקומית לספריות גדולות אחרות.

- כדאי לציין שלמרות מאמצים רבים הרי שעדיין לא הגענו לכלל קיום פעולות משלימות חשובות, שאין אפשרות לבצען בגלל הגבלה חמורה של הסעות בשעות הערב ואחה"צ, כגון: פגישות עם סופרים, אנשי אקטואליה - נושאים המעניינים את הנוער והמבוגרים.

אבל לא רק ההסעות הן אלה שמונעות קיום פעולות מסוג זה, אלא גם מעצם היותנו מרוחקים מהמרכז ומעצם העובדה שאין אפשרות לקיים הפעולות במשך יממה וכל זה כרוך בלינות ארוח ושאר דברים מעכבים, ושלא לדבר על התקציב הגדול הנדרש בגין ריחוק זה.

בקשנו ממרים לדבר קצת על הספרייה, מעבר להבט הפורמאלי, רצינו לשמוע קצת על הרגשתה ומחשבותיה האישיות מאד ביחס למקום זה, כי הרי, לכל הדעות, מרים והספרייה - חד הם:

- מרים (בבישנות ובהסננות מה):

"לא גיליתי עד כמה אני עקשנית, עד שהגעתי לאותה הפינה הנהדרת שאפשרה לי לטפח, לפתח ולעורר יוזמות. בשום מקום אחר לא ניתקלתי בתמיכה אמיצה שכזאת מצד הרשויות, כאשר הוכר כאן הצורך בפעילות הספרייה ובנחיצותה. ארבע שנים, חלפו כהרף עין, והם רק ההתחלה. אנחנו כבר לחוצים במרחב המחיה ומורגש צורך דחוף מאד להרחבת הספרייה, ואולי לנושא זה נמצא אוזן קשבת לתועלתם של תושבי הערבה.

למרות שהיתה עשייה רצינית, אני יודעת שאנחנו עדיין מוחזקים כספרייה מסורתית, כי אין לנו, עדיין, מדור של זעקרים, חומר חזותי, השאלת קסטות, רפרודוקציות, תקליטים ומרכז האזנה.

- שעות הפתיחה של הספרייה מאפשרות לתלמידים ולמורים, מרגע רדתם מהאוטובוסים בשעה 07.15 ועד לסיום הלימודים, לעיון, לשאול ספרי קריאה, להכין את שיעוריהם ולהשתמש בחדר העיון... וכאן גם הצרה !!! הבנין תוכנן ללא מחיצות וקירות אקוסטיים, את האפשרות של ציבור הלומדים להתבודד ולקבל תנאים נאותים לעבודתו.

הספרייה משמשת כעת כ"מרכז קהילתי זוטא" בגלל תפישה לא נכונה של הצרכנים הצעירים, כשלספרנית אין כל אפשרות למנוע "חיבה יתירה" זו למקום. כמובן, שאותם צרכני הספרייה, הזקוקים לאחר מכן למחצית השעה של שקט, על מנת להתכונן לבחינה, להשלמת עבודה או לעיון בחיבור כל-שהוא, ניזוקים ומתלו עים על הרעש מסביב.

המאפשר לנו לקיים תערוכות שונות ומגוונות אחת לחודש ולהנאתם של המורים והתלמידים".

צר לי, למשל, על כל אותם התושבים, אם קבעו או אם ארעיים (מתנדבים), שעוזבים את הספרייה במבט עגום אחרי קבלת התשובה: "עדין איך לנו מדור לשפות לועזיות".

חשוב מאד, לדעתי, שהספרייה תספק את הצרכים של כל רבדי הציבור ואני מקווה שאכן, יבוא יום וכך יהיו פני הדברים".

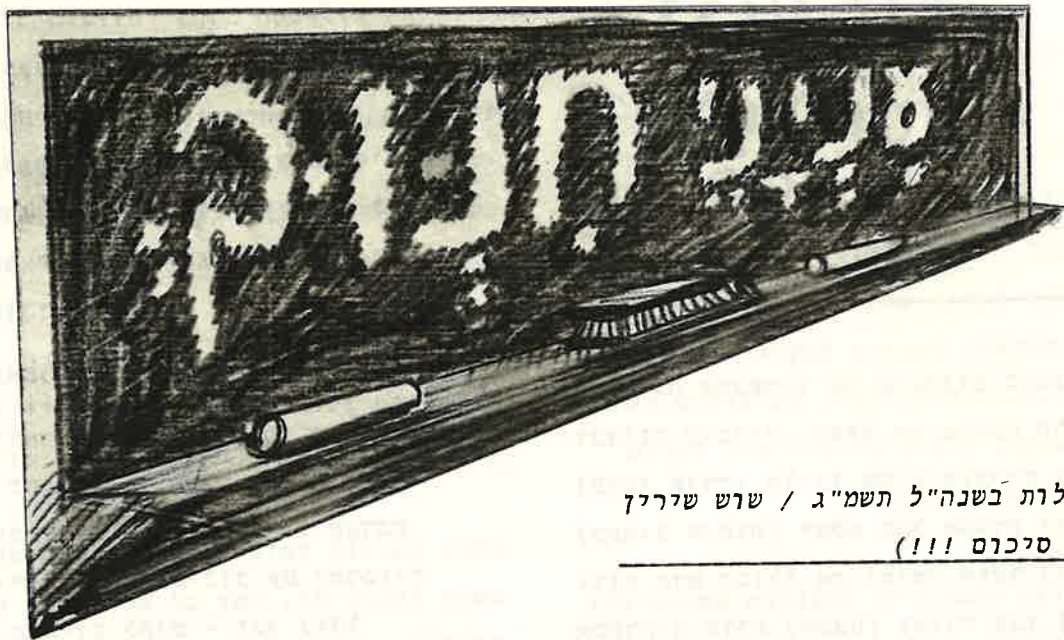
כאשר הסתיים הראיון - הייתי בטוח שאכן כך יהיו פני הדברים.

רשם: יעקב גבע

- הקשר ההדוק והאמוץ הקיים בקרב ציבור התלמידים, פילס את הדרך לפעולה נימרצת לעידוד קריאה אכותית, כשכל תלמיד יכול לקבל, ללא הגבלה של מספר פעמים בשבוע, ספרי קריאה, בנוסף לאותם החיבורים הנחוצים לו ללימודיו הוא.

- במשך שנתיים התקיים, גם, חוג ה"ספרן הצעיר" המכוון לתלמידים המתעניינים בפעולות הספרייה, בארגונה, בטיפול בספרים ובספריות ובהכנה לשרות יעיל לקהל (מאגר של ספרנים צעירים). להערכתי, הצליחו החוגים האלה ובתכנית לחדשם בשנה הבאה.

- הדרכת כתות לשימוש בספרייה היא שוטפת. מתקימת תצוגת ספרים מתמדת ואנו גם מנויים שנתית לתערוכות של מוזיאון ישראל - דבר

עיקרי פעילות בשנה"ל תשמ"ג / שוש שרייך
(עדיין לא סיכום !!!)

ועזרה בבניית מערכת הפריה הדדית בין הגנים והפעוטונים לבין ביה"ס ובמיוחד אמורים הדברים לכתות א' שבו. רכזת הגנים מקיימת שיחות צוות משותפות בנושאים חינוכיים ומחזקת את הקשרים בין המטפלות והגננות בישובים.

ש: מה היו מוקדי הטיפול המיוחדים בשנה זו ?

ת: ללא צל של ספק - מערכת הגנים והפעוטונים במרכז ספיר.

הבעיה העיקרית התמקדה במקום בשל היותו של המרכז שונה מהמושבים בסביבה במבנהו החברתי והארגוני - דבר שגרם לכך, שאקדיש את מירב הזמן לטיפול בבעיות בתי הילדים בו. ואמורים הדברים בכך שבספיר חסר גוף, שיכול להקרא ועדת חינוך, אשר יטפל בכל הנושאים הקשורים לענייני החינוך של הילדים עצמו. כגון: הכנה מוקדמת של בתי הילדים מבחינת מבנה, ציוד, ויסות כמות הילדים בבתיים, התאמת הצוות לבתיים והדרכתו,

בשנה האחרונה הורגשה תנופת עשייה וקידום בכל הקשור לנושא הגנים ובתי הילדים באזור. אחראית לתהליך זה - שוש שרייך מעין יחב המשמשת כרכזת הגיל הרך וגנים במועצה האזורית.

כדי לקבל מושג מה על תחומי פעילותה של שוש נפגשנו עימה לשיחת ראיון "על הדשא":

ש: מהו תפקידה של רכזת הגיל הרך והגנים במועצה האזורית ערבה ?

ת: אני רואה עצמי כמקשרת בין ועדות החינוך בישובים לבין "ספקי החינוך" העיקריים - ז"א משרד החינוך, המועצה האזורית וכל גורם אחר הנוגע לעניין. התפקיד העיקרי של הרכזת הוא ליצור ולעודד יוזמות חינוכיות כגון: השתלמויות, חוגים, הפניות מטפלות וגננות למקורות מידע, טיפול ועזרה בהקמת מרכזיה פדגוגית. ראוי לציין שבשנה זו השתלם הצוות החינוכי במכללת "שער הנגב" בתחומי הדרמה היוצרת ותאטרון הבובות. תפקיד חשוב אחר הוא קיום קשר רצוף עם השרות הפסיכולוגי לגיל הרך

הפטרות הפסיכולוגי ת"ש

שיחה עם הח' למימה אושר (מרכז ספיר)
מנהלת התחנה

עניני "סדור העבודה" בקרב המטפלות
(ובמיוחד לנוכח ההעדרויות הרבות והמחסור
בכח אדם להחלפה).
אני מצפה לבחירה מהירה של ועדת החינוך,
שתהיה בקשר רצוף איתי וביוחד נוכל לקדם
המערכת תוך שיתוף כל הגורמים ובעזרת
השרות הפסיכולוגי.

ש: ומה באשר לשנה הבאה ?

ת: אני רואה את עיקר עבודתי בשנה הבאה
ביכולתנו להתארגן ולהקים במקום מעין
"מרכז השתלמויות" שיקיף את כל מערכת
החינוך בגיל הרך - בשילוב עם המרכזיה
הפדגוגית העתידה לקום - וכך נוכל
לדאוג לקידום צוות עובדות החינוך לגילאי
הגן ובמיוחד אמורים הדברים באלה שלא
קיבלו כל הכשרה או כזו לא מספקת וכך
לנוכח העובדה שאנו רחוקים ממרכזי
ההשתלמות הארציים - דבר הפוגע במאמצים
הרבים להשתלם ולהתפתח.
ובינתיים הצטרפנו למערכת השתלמויות הגיל
הרך והגננות של המועצה האזורית אילות -
דבר שהוא מבחינת צעד משמעותי ביותר
לקידום הנושא.
אני מעודדת את הגננות באזור להשתלם
בחופשת הקיץ ובימים אלה הוצעה להן
השתלמות מפתה בסמינר "אורנים" שבקרית
טבעון.

- - - -

לבסוף שאלנו: מדוע התעקשת להדגיש
בפתיחת השיחה שזה "עדיין לא סיכום?"
ושוש ענתה בבטחון מוחלט: "סיכום ?!
וממתי ניתן לדבר בחינוך על סיכום ?!" ...
ובתחושה טובה זו "שיש עוד מה לעשות"
סיימנו השיחה, ובאשר לעתיד ?! ...
ימים יגידו.....
רשם: יעקב גבע

לאחרונה נתבשרנו על שינויים במבנה התחנה
ובצוות עובדיה, כאשר את מקומם של ורדה
ומוטי שרדו אלינו מת"א פעמיים בשבוע
(כשהיו טיסות) ימלא החל מחודש יולי
צוות חדש הכולל את ימימה אושר (ספיר),
אסתר'ה פורת (חצבה) ומירה מגן (ספיר) -
העובדת הסוציאלית.
פנינו לימימה, לשמוע וללמוד על דרכי
פעילותה של התחנה ועל אופיה כאשר התהיה
העיקרית היתה באשר להבדל בין הקיים
בהווה למתכונת החדשה המוצעת.
- "התחנה במתכונתה החדשה, תשתייך לשפ"י
(שרות פסיכולוגי יעודי) הקשור למשרד
החינוך.
תחנות שפ"י, המפוזרות על פני כל הארץ,
משרות בעיקר, את מערכת החינוך לשלביה
השונים אבל כאן, בערבה - בהיותנו
ספקי השרות הבלעדיים בתחום זה - תבנה
התחנה במתכונת מורחבת ותספק שרותי יעץ
למערכת החינוך וכך שרותים טיפוליים
לדרגותיהם השונות (אינדיבידואלי, זוגי,
משפחתי ואף קבוצתי) לכלל הציבור באזור.
למעשה, זה דומה לשרותים שסופקו עד היום,
אלא בהבדל, שעכשיו המערכת כולה נמצאת
במקום, דבר הנותן אפשרות להרבה יותר
גמישות במערך השעות, להגדלת השרות
ולהגברת שיתוף הפעולה עם הגורמים
הקיימים כבר בשטח - (העובדת הסוציאלית)
וכך, ובעיקר, מתן פתרונות מידיים וזמינים
בעיות מצוקה ומשבר אישי.

למדנו לדעת שימימה סיימה לימודיה לתואר שני (M.A.) בפסיכולוגיה התפתחותית וקלינית והגיעה אלינו מאילת, שם עבדה כשנה וחצי בתחנה המקומית. בהיותה בחו"ל היא התנסתה בעבודה בבני"ח פסיכיאטרי כך, שבעת הצורך ... (שלא נדע...)
בעלה ג'ון, הוא החשמלאי במפעלים האזוריים וביתה יעל היא הכי הכי הכי... (גם פסיכולוגים הם בני אדם - מוזר 17).

בטרם נפרדנו ראיתי שיש לה, לימימה, עוד משהו להגיד אז, כמו כל פסיכולוג טוב, התישבתי שוב ובסבלנות רבה (כאמור כמו כל פסיכולוג טוב) שמעתי ורשמתי:

"נראה לי שאחד התפקידים שלנו זה להגדיל את המודעות לשרותים הפסיכולוגים ולנסות להוריד את התדמית של הפסיכולוג כמיין מפלצת שרק מסתכלת עליך וכבר יודעת הכל על הילדות, המחשבות ואפילו הסודות המיניים שלך. חשוב מאוד לבנות אמון. עד עכשיו, במשך 4 שנים של עבודה מאוד קשה ומוצלחת של ורדה - נבנה אמון, והמבחן שלנו הוא להעביר אמון זה לצוות שלנו ומעבר לוורדה. אני יודעת שזה קשה, אך אם נזכור שכל פסיכולוג הוא אחר, כשם שכל אדם הוא אחר, עם נקודות החולשה והיתרונות שלו - אז זה יהיה קל יותר ואני מאוד מקווה שפחות או יותר נוכל לענות על הציפיות והדרישות לשביעות רצונו של הציבור".

רשם: י.ג.

מאמר זה נכתב על ידי י.ג. ונכתב במסגרת פרויקט המחקר של מרכז המחקר והיישום של משרד הבריאות.

מן הראוי להדגיש גם את ההבט התקציבי שבשינוי - החסכון המשמעותי הנובע מהעסקת צוות מקומי לעומת הטסת צוותים, שהיתה מקובלת עד כה - שלא לדבר על תקלות שהיו כתוצאה מהצורך להזדקק לשרותי טיסה. כמו כן כדאי לציין שהשרות הפסיכולוגי, במתכונתו החדשה, מתכוון לפעול במערכת כולה כולל גני טרום-חובה, פעוטונים ובתי תינוקות שאמנם טופלו עד כה, אבל כשרות בתשלום מלא ומיוחד".

"באשר לחלוקת התפקידים והעבודה בתחנה הרי שלכל אחת מחברות הצוות יש תפקיד ותחום מוגדר.

אני אנהל את התחנה והאעסוק בענייני ביה"ס. אסתר ק'ה תהיה אחראית על הטיפול בגיל הרך. ומירה מגן

תהיה פקידת סעד ותשלים את הצוות ביעוץ בכל הנוגע לתחומי פעילותה. מעבר לתיפקודים הללו, הרי שהאחריות הטיפולית במקרים שונים תחולק בין שלושת הפרטיציפנטים בתחנה.

מזכירת התחנה, בשלב זה, היא ברטה ממרכז ספיר שהחליפה, זמנית, את עינת הנמצאת בחופשת לידה.

על הדרכים המדורקות ליצירת קשר ונהלי פניה ועבודה - יפורסם בעתיד הקרוב.

רצינו לדעת קצת יותר פרטים על ימימה, שהגיעה לאזורנו לפני זמן קצר.

היה קשה, קשה מאוד, ... אך לבסוף (ובלית ברירה) היא נתרצתה ו"טפטפה" לנו מספר פרטים על עצמה ועל משפחתה.

"השן" מכין יצוד גאמי

השביס ביה סבר, עממי:

העממי - השביס תיכון:

התיכון-השביס, עאיון:

אוק מה מעט מקנים כואם

השביס חיינו באואם!

(חנייה רייכמן - זבש וצוקס)

טבע בערבה

רשתות שמורות הטבע

סקירה חדשית

עם בוא הקיץ נעלמו לאיטם הגונים הרבים שצבעו את השטח. בהדרגה הכל הפך ירוק ולאחר מכן צהוב, הצמחים חלקם נכנסו לשנת הקיץ וחלקם התייבשו ומתו, לא לפני שפזרו את זרעיהם. זוהי התמונה שנראה במשך הקיץ עד הגשם הראשון בחורף הבא. התמעטות הצמחיה מאלצת את בעלי החיים הצמחונים להתרכז באזורים שבהם ניתן למצוא מזון, ומזון צמחי בתקופה זו יש בו אדיות ובעיקר בגדולים שבהם. אוכלסית הצבאים שבחורף שהתה אי שם במערב, חזרה לאזור ושוב נראות להקות שמונות מספר רב של פרטים ובתדירות גבוהה יותר. נראה שהשנה היתה הצלחה ברביית צבאים באזור ונראו עפרים רבים מהרגיל. מוצלחת לא פחות היתה רביית העופות הדורסים. בסקר שנערך ע"י רשות שמורות הטבע בשתוף עם ביה"ס שדה חצבה נסקרו אזורי קינון פוטנציאליים מאזור צוקי חדוד שבאזור פארן עד רכס חצרה. נתגלו 21 קני נשרים עם גוזלים, 5 קני רחמים, קן של עיט ניצי, 2 קינים של בז נודד אדום ראש, 2 קינים של חיואי, 3 קינים של בז מצוי, 2 קינים של כוס והרבה מאוד קני עורבים חומי עורף.

יש לציין שברוב הקינים הצליחו ההורים לגדל את הגוזל עד שעזב את הקן.

תצפיות

- ליד ביה"ס שדה חצבה נתגלתה מאורת שועלי נגב פעילה ובה שני גורים הנראים לעתים קרובות. שועל הנגב קטן יותר מהשועל המצוי ופחות שכיח ממנו.

- ולמשהו משמח פחות - דריסת בעלי חיים !!! בבדיקה שנערכה התברר שמה-10.3.83 ועד היום נדרסו על כביש עיר אבות-מפעל ציץ 53 חרדוני צב בערך פי 8 ממספר החרדונים שנדרסו על כביש הערבה. איך כרגע הסבר לתופעה אך יתכן שיש קשר בין עונת החיזור לתנועת החרדונים.

- תצפיות מתחנת האכלה:

גמל מת שהונח בתחנת ההאכלה משך אליו דורסים רבים ששהו בתחנה עד שסיימו לאכלו. בין הדורסים נראו 12 רחמים, 28 נשרים, 4 עיטי ערבות ושתי עוזניות.

מזה זמן רב לא נצפו שתי עוזניות ביחד

באזור. אוכלוסית העזניות סבלה מהתמעטות דרסטית בשנים האחרונות ויתכן מאוד שבתקופה הקרובה יעלמו מנוף הארץ.

העזניה שייכת למשפחת הנשרים.

בצורתה היא דומה לנשר אך גדולה ממנו, ראשה וצווארה חשופים וצבעם אדמדם, מוטת כנפיה מגיעה ל-270 ס"מ והיא ניזונה בעיקר מבשר פגרים ובנוייה לכך. בית

גידולה - מישורים גלויים עם עצים

שעליהם היא מקננת. היא מטילה ביצה

אחת בלבד והגוזל שוהה בקן כ-90 יום.

העזניה מגיעה לבגרות מינית רק לאחר

שמונה שנים. כושר הרבייה המצומצם

של העזניה, גודלה, מיעוט המזון,

הרעלות, דריסות ועוד גרמו

להעלמות עשרות פרטים בשנים האחרונות.

כיום יש 4-6 פרטים בטבע, שרק זוג

אחד מקנן.

על מנת לנסות להציל את המין הוקם

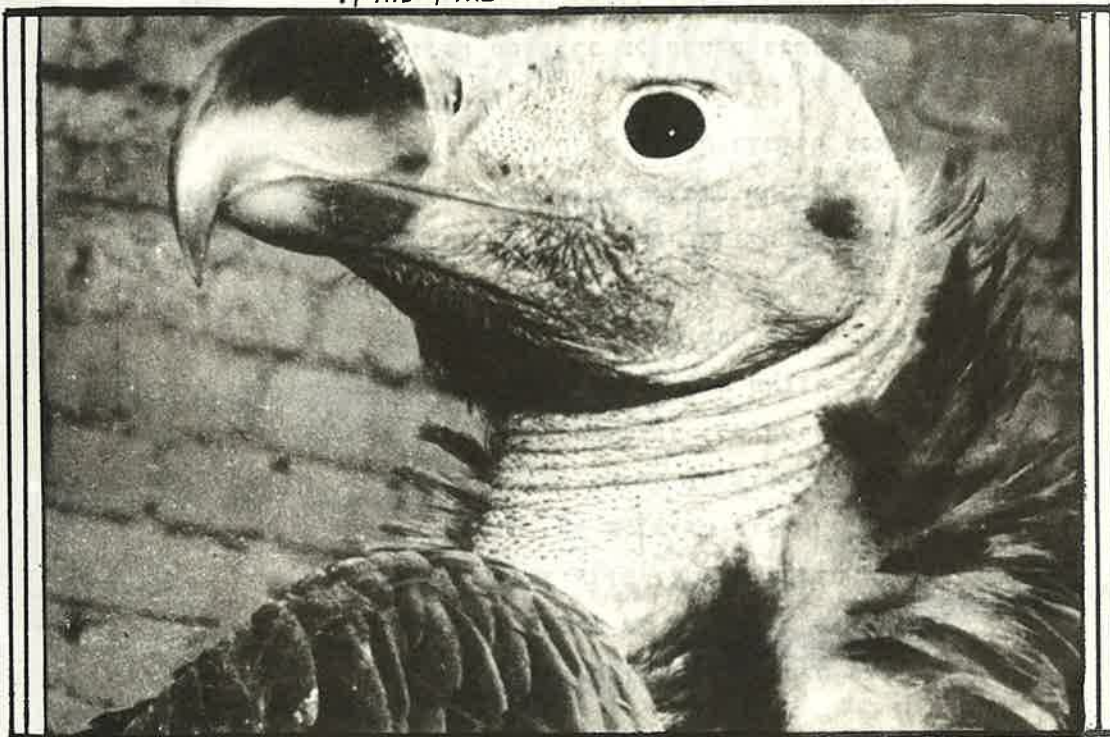
גרעין רבייה באוניברסיטת ת"א

המונה 5 פרטים. למרות כל המאמצים

שנעשים נראה שעתידו של מין זה

בארץ נחרץ.

עזניה

טיול החדש - בקור הנחל צפית

מרהיבה על הערבה ואזור סדום. ממשיכים מערבה לאורך קניון הצפית מצידו הצפוני כ-1 ק"מ, שם יורדת הדרך לקניון. רוחב הקניון כ-5 מטר ועומקו 50 מטר לערך. אורך הקטע הקניוני כ-350 מטר והוא יורד בסדרת מפלים לא גבוהים לערבה. הקניון מסתיים בשער אך טבעי כשלאחריו יורדים לקידוח.

אזהרה !! - איך להמשיך עם אפיק הנחל מזרחה לקידוח מחשש למיקוש. יש לצאת דרך הקידוח לדרך הרכב - טיול נעים !

מסר: עבדי מנחם

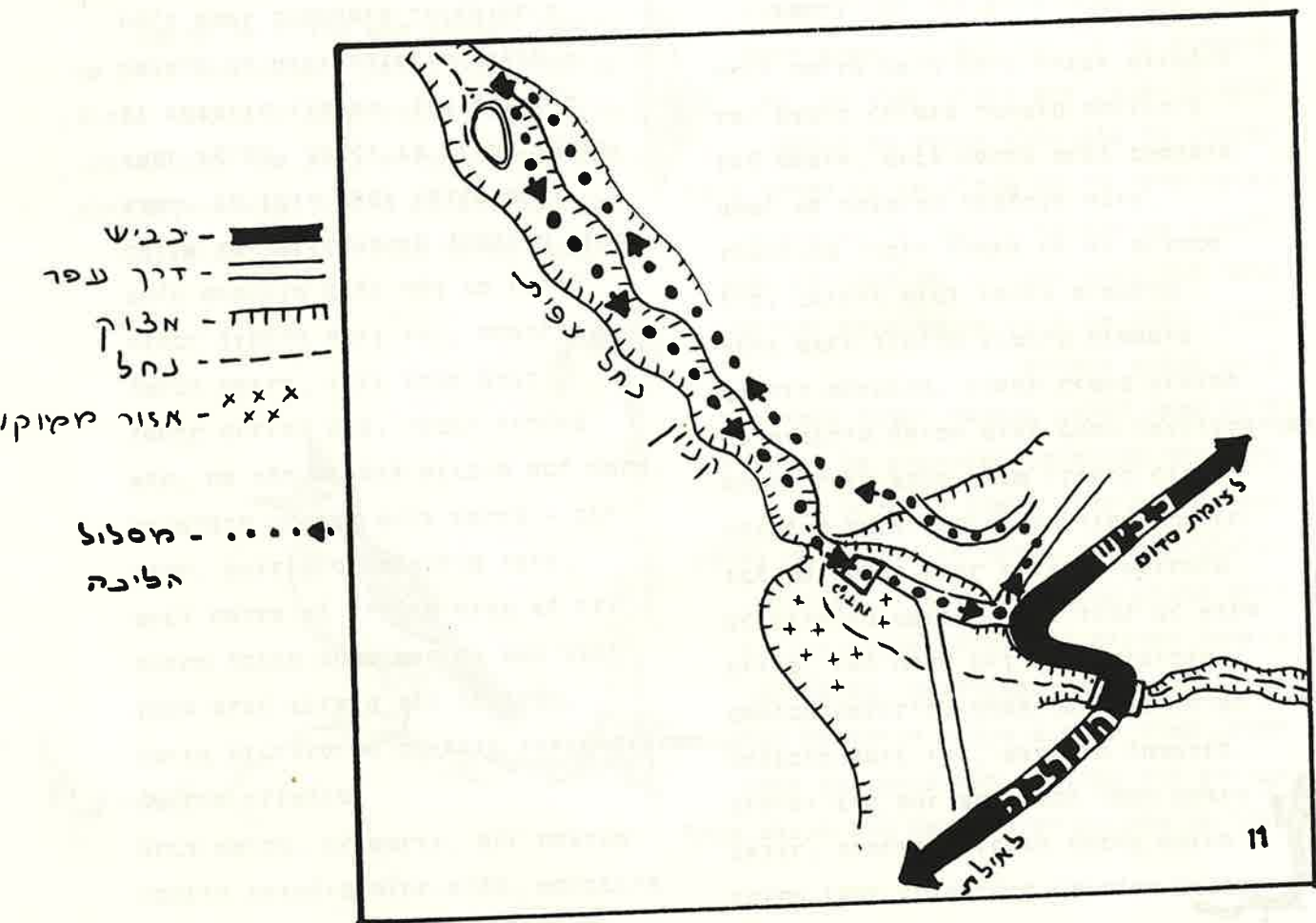
פקח רשות שמורות הטבע -

בערבה

נחל צפית הוא אחד הנחלים היפים באזור. מיקומו בדרום מצוק ההעתקים כ-2 ק"מ מדרום לצומת סדום.

יובליו העליונים מנקזים את מישר ימין והוא נשפך לנחל צין.

ניתן להגיע עד לתחתית מצוק ההעתקים כ-2 ק"מ מדרום לצומת סדום. בעקול הכביש נוסעים כמה מאות מטר מערבה בדרך עפר המובילה לקידוח תמר 5, שם משאירים את הרכב. הולכים צפונה כמה עשרות מטר לאורך מצוק ההעתקים ומגיעים לדרך שמתפסת עליו, עולים עם הדרך לראש המצוק ומשם נשקפת תצפית

פעילות חובבי זוחלים בערבה

בין שאר ערכי הטבע המיוחדים את הערבה, נמצא בה הרכב זוחלים מיוחד, המושך אליו חובבי זוחלים משאר אזורי הארץ. הצרוף של העבן הגדול, עין החתול האדמדם ותלום הקשקשים המדברי, מקרב הנחשים, וכך שממית תמנע ושממית ערבה, מהשממיות, אינו נמצא באף מקום אחר. חרדון הצב בולט במשורי החצץ של הערבה, נחקר באזור חצבה, והאוכלוסיה המסומנת בשטח המחקר, נוחה לתצפיות במשך שעות היום.

כחלק מהפעילויות שקיים מרכז המידע על זוחלים בשנה שעברה נערכו מחנות זוחלים לנוער באזור הערבה. במחנות הללו עסקו המשתתפים בהכרת ההרכב המיוחד של מיני הזוחלים בערבה - הן בתצפיות יומיות והן בסיורים במשך הלילה, שכללו גם בדיקת עקבות בשטח. גם בקיץ 1983 יקיים מרכז המידע ימי סיור אחדים למעקבים דומים. כחלק מהמחנות כללו חלק גם נערים חובבי זוחלים מעין יהב, הקשורים למרכז המידע, ובין היתר סיעו למחקר חרדוני הצב. חובבי זוחלים אלה, הם חלק מכ-450 חובבים מכל הארץ, המופיעים בכרטסת מרכז המידע - בני נוער, סטודנטים, מבוגרים ועוד. מרכז המידע על זוחלים הוקם על ידי החברה להגנת הטבע בתחילת שנת 1982 והוא פועל בביה"ס שדה הר-גילה, בסיוע אוניברסיטת תל-אבגב והאוניברסיטה העברית ירושלים.

מרכז המידע, על משרדו, חדר התצוגה וספריית הזוחלים שבה-גילה, מתוכננים

לעבור לביה"ס שדה חצבה בשנה הבאה.

מטרות מרכז המידע הן:

1. לסייע באסוף מידע על הזוחלים והדו-חיים בישראל.
2. לאפשר למתעניינים בזוחלים ובדו-חיים להכירם וללמוד עליהם, ולהגביר את המודעות עליהם בקרב הציבור הרחב.
3. לתרום לשמירת הזוחלים והדו-חיים בארץ.

מרכז המידע מפיץ בקרב חובבי הזוחלים דפי תצפית לרישום הפרטים החיוניים בכל תצפית. מרכז המידע מרכז באמצעות מחשב את התצפיות הנשלחות אליו, והנתונים יעמדו לרשות כל מי שיזדקק להם. בעידוד מרכז המידע מועברים אליו פגרי זוחלים ונשלים הנאספים על ידי החובבים, ולאחר רישום פרטיהם, הם מועברים לאוסף מדעי באחת האוניברסיטאות. פרטים רבים עדין אינם ידועים לגבי הזוחלים בארץ, ובכלל זה זוחלי הערבה. ככל שיתקבלו יותר דיווחים מפורטים על הזוחלים בערבה - נדע יותר על אורח חייהם, ועל חלקם ביין שאר המרכיבים במערכת המדברית. התצפיות הנשלחות על ידי החובבים מעין יהב, מצטרפות לתצפיות מדריכי בית ספר שדה חצבה ופקח הרשות באזור, ויחדיו, תורמות לקבלת תמונה ברורה יותר על פעילות הזוחלים בערבה.

המעורנינים לדרווו על מפגשיהם עם
זוחלים, מוזמנים לפנות למרכז המידע,
ויקבלו דפי תצפית ואת שאר החומר
המופץ בין המתעניינים בנושא. ניתן
לפנות בכתב למרכז מידע על זוחלים,
הר-גילה, ד.נ. הרי ירושלים 91076,
או להשאיר עבורי הודעה טלפונית
בביה"ס שדה חצבה.

מסר: עמוס בוסקילה

נדידת הציפורים

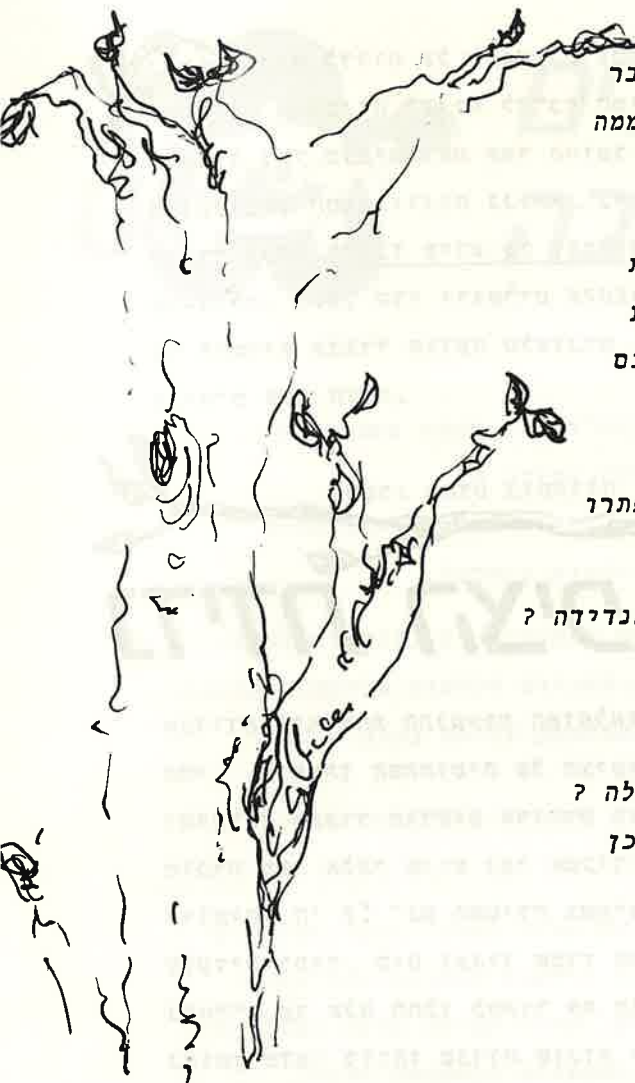
הנדידה היא אחת התופעות המופלאות בעולם החי. הופעתן הפתאומית של הציפורים והיעלמן כעבור חודשים ארוכים היא תופעה מוכרת מזה אלפי שנים כפי שמעיד הפסוק בירמיהו ח' 7: "גם החסידה בשמים ידעה מועדיה ותור, סיס ועגור שמרו את עת בואה". עד שלא החלו לחקור את הנושא באופן מדעי רווחו סברות שונות לפיהן ניסו להסביר את תעלומת נטישתן של הציפורים. באשר לסנוניות חשבו כי הן משקיעות עצמן באגם, עפות אל הירח או מתחפרות לתרדמת חורף בגדות הנהרות. היום אפשר לעקוב בתחומי ישראל פעמיים בשנה אחר מסעותיהן המרהיבים של הציפורים, מבלי שנוכל עדין להשיב מה מניע את הציפורים לנדוד וכיצד הן מכירות את נתיבן. כ-65 מינים שונים של ציפורים חולפים בישראל וחונים בה. בדרכם ממקום קינון הציפורי למעון חורפם, הדרומי, או בדרכם חזרה. מאחר שמזונם וכל צרכיהן של הציפורים מצויים להן באזורים הטרופיים בכל ימות השנה, על שום מה יטילו עצמם מול סכנות אלה?

מסתבר שיש כמה יתרונות בנדידה.

האחד: בקיץ הציפורי שטחים נרחבים פנויים לרשות המינים הנודדים, ומרחבים גדולים הנוחים לקנון מצויים שם. היתרון השני הכרוך בנדידה הרחק מקו-המשוה הוא הגידול הניכר בשעות אור המגיע לשאר מעל לחוג הקוטב. מרבית הציפורים פעילות אך בשעות היום. אחד השלבים הקריטיים בחייה של ציפור הוא גידול הדור הצעיר. ביצים וגוזלים הינם מזון מושך. ולכן האפשרות הניתנת להגדלת מספר שעות האכלה ביטח בהשוואה לאזורים אחרים מחישה את קצב ההתפתחות בשלב הקינון. כל כמה שיחזק יצר הנדידה המתעורר ע"י מחזוריות הרבייה השנתית, עדין ניצבת בפני הציפור הנודדת השאלה מתי יש לפתוח במסע? בין גורמי הסביבה העשויים לספק את האותות הדרושים למועדי הנדידה הוא אורכו של היום. בניסוי שערך רוואן להארכת משך אורו של היום^{היום} התקין תאורה חשמלית בכלובי גידול. לשם השוואה החזיק כלוב שני ללא תאורה. שני הכלובים לא הוגנו בפני קור, מתחילת נובמבר ואילך האריך רוואן את שעות

הציפורים

האור לציפורי הניסוי עד שבאמצע דצמבר
היו ציפורים אלה מבלות 15 שעות מהיממה
באור בעוד שלציפורים בכלוב הביקורת
היו רק תשע שעות אור. התוצאות היו
דרמטיות. ציפורי הניסוי נענו להארכת
היום בהגדלת השחלות או האשכים, באמצע
דצמבר פצחו הזכרים בשירה נמרצת כדרכם
באביב לעומתם נשאר ציפורי הביקורת
בשלב חורף טיפוסי.

בעיות רבות עומדות בפנינו שחלקן נפתרו
וחלקן עדיין לא. להלן אחדות מהן:

- כיצד מוצאות הציפורים את כיוון הנדידה ?
- הנוודות הציפורים מעל יבשות בלבד
ומסתייעות בסימני דרך ?
- מתי נוודות הציפורים, ביום או בלילה ?
כיצד מוצאות הנוודות בלילה את דרכן
באפלה ?
- כמה זמן נמשך המסע ?
- כמה פעמים עוברת הציפור את המסע
הלוך וחזור ?

מסר: ירון דגן

מדריך בבית"ס חצבה

שפר חלקן של הציפורים בארץ, ציפורי אירופה
הנוודות בסתיו דרומה נעות במספר מסלולים
ואחד מהם עובר דרך ארצנו לאורך חופי
הים התיכון, מפורסמת היא נדידת השלווים.
במשך ב קרי הסתיו הם מגיעים עייפים
ותשושים אל חופי צפון סיני, לעומת אורחים
חורפים אלה חוזרות אלינו לעת אביב
ציפורים רבות שעושות שימוש בציר העובר
בערבה, דיות וחסידות עיטים ועקבים
כשמגמת פניהם צפונה לעבר אירופה, בה
יביאו דור צאצאים חדש לאור העולם ושוב
ינדדו דרומה וחוזר חלילה.

המעוניינים להצטרף לחוג צפרים
יתקשרו לתאום לבית"ס חצבה.

בית ספר שדה חצבה

שיחה עם אילן מרקוביץ

מנהל ביה"ס

הגונה בראש כאשר רצינו לעבור מבעד למשקוף שגובהו רק כ-מטר וחצי). ראינו גם את האכסניה שהיא בעצם, אתר ההתישבות הראשון של מושב חצבה, ומכאן שגם בעיות רבות לה בהיותה ממש "עתיקה". המשכנו וצפינו באוסף הנחשים המרשים והמפחיד תוך קבלת הסבר על הבעיות שבהחזקת אוסף שכזה (חימום) בדרכנו החוצה נתקלנו במקנים משונים המהווים בסיס למחקר של צוות מאונ' ת"א על דבורי העץ, ואם כבר עסקינו באוספים - אז קיימים במקום גם אוספים חלקיים של ממצאים גאולוגיים, של גולגלות, פוחלצים, חרקים... ועוד היד נטויה. הבעיה היא, כמובן, תקציבית וכך זו של מציאת "משוגע לדבר" שיקדם ויזיז את העניינים בתחום זה. ביקרנו בספריית ביה"ס, ^{חדר}גדוש ספרים העוסקים בנושאי א"י השונים, החל מהסטוריה וכלה בגאוגרפיה, טבע - או כל מה שידוע בשם: ידיעת הארץ. לדברי אילן, בהחלט, יש מקום לשיתוף פעולה בין גורמים שונים באזור (כולל ביה"ס "שיטים") לבין ספריית ביה"ס שדה כולל, שרות של השאלה בינספרייטית או עבודת תלמידים במקום. כאשר עברנו ליד אזור המחקר על דבורי העץ סיפר לנו אילן גם על מחקרים אחרים הנעשים בשטח.

כאשר אתה מסתכל עליו, על ביה"ס שדה-חצבה אתה רואה שורה ארוכה של משושים מגובבים המהויס מן מבוך שכזה. על הבתים של ביה"ס שדה חצבה, כבר כתבו רבים, והיה גם מי שקיבל עליהם אפילו את "פרס ישראל" (ולטענת רבים - שלא בצדק ומוקדם מדי). אבל על הטמוך בהם, על התכנים ועל העשייה - לא ידענו הרבה ביותר, אז הלכנו לשאול ולברר. תחילתו של הברור היה בבוקר חם ובהיר, כשעלינו על "ספינת המדבר" הכחולה שלנו - וקדימה צפונה - לביה"ס. את פנינו קידם אילן, חציו רדום (לאחר פעולת לילה מתמשכת) שפתח את המפגש בסיוור מודרך בשטח ביה"ס. (הוא לא שחכ לצייץ, בטרם יצאנו לסיוור זה, את בעיות האחזקה הגדולים של השטח רחב הידיים וכמובן כמובן - תקציב - תקציב - תקציב וגם... כח אדם). אז ביקרנו בבריכה, שבעיתות הצורך ממלאים אותה מיס והיא משמשת את המטיילים המשתכנים במקום. וסיירנו בבתים, שלמרות המקוריות שבתכנונם ובנייתם הם בעייתיים ביותר, הן מבחינת השימוש בהם והן מבחינת תחזוקתם ויכולת העמידה שלהם בתנאי מזג האוויר הקשים בערבה. (ואפילו - חטפנו "זאפטה"

- מחקרו המפורסם של פרופ' זהבי על הזנבנים.

- מחקר מתקדם של איש ביה"ס, עמוס בוסקילה, על חרדוני הצב.

- סקר ארכיאולוגי ומחקר על הקטות שהן צפורים המגיעות למקורות מים שבאזור.

כמו כן, נערכים בבית הספר מחקרים מזדמנים רבים של מוסדות מחקר ואוניברסיטאות, כאשר ביה"ס משמש להם כאחסניה וכןקודת מוצא. לאחרונה גובשה תכנית שהמקום יהפך לתחנת מחקר של אוניברסיטת ת"א וכך יוקם כאן מרכז מידע על זוחלים בריכוזו של עמוס - מרכז שהוקם בעבר בביה"ס שדה הר גילה.

ראינו בסיור "הקצרצר" את חדר האוכל ושמענו על צוות הטבחים המעולה.

ראינו את נסיונות המאבקים נגד המדבר ב"דמותו" של דשא רענן ועצום. עד ... שלא יכולנו יותר.

עייפם ורצוצים, השתרכנו באטיות אל עבר חדרו של אילן - ולנהמת העמומה של המזגן הקשבנו להסברים הנלהבים-ורשמנו: "ויפתח את פיו ויאמר" - ביה"ס קולט במשך שנה כ-7000-8000 מטיילים, שבחלקם משתמשים בשרותי האכסניה וחלקם מתודרכים ומתנדבים על ידו.

פעולות המוסד הן רבות ומגוונות. החל מפעילות הדרכה לבתי ספר שונים ברחבי הארץ (שלזאפ שים באזור תחליף למרחבי סיני האבודים) ובהמשך - שיתוף פעולה עם תנועות הנוער, טיולי נופשים, קייטנות, נושאים

16 בקיץ לילדי הערבה, עבודה משותפת

עם פרויקט הרווחה בדיילונה (הדרכת נוער בביה"ס במקום וכך בשטח), חוגי נוער במושבנים (נאות הככר, חצבה, עין יהב ויתכן שגם בפארן - בעתיד), והדרכת חיילים במסגרת "שבתות תרבות" בצה"ל.

אילן ביקש להדגיש את ענין הקייטנות, כאשר גם כאן קיימת הבחנה בין קייטנות "נושאים" לילדי האזור (ועל כך ניתן לקבל פרטים בביה"ס עצמו או בישובים)

וכלה בקייטנות מדעיות של החברה להגנת הטבע המרכזת בתוכה את ^{מיטב}מדריכי החברה, שעוברים השתלמויות מדעיות בנושאי הקייטנה. הקייטנות הללו הן בשיתוף פעולה עם "מכון ויצמן" ומיועדות לנוער מחו"ל, המשלב בהן סיורים בשטח ועבודות על פרויקטים מוגדרים.

כללית ערוך ביה"ס שדה לסוגים שונים של פעולות הדרכה, לסוגי נוער שונים ולמגמות לימוד מגוונות, וזאת במגוון רחב של תחומי התמחותו.

(דוגמאות: מחנות "ביוטופ" - על נושאים כגון: צמחי מלחה, זוחלים, בעלי חיים ועוד) - ואפשרי הדבר להשתלב גם בפעילות מתמשכת בתחומים אלה.

מז הראוי גם להזכיר את קייטנות נוער שוחר המדע בשיתוף עם אוניברסיטת בן-גוריון, המיועדים לתלמידי ו' - יב' ונמשכות כ-8 ימים. תחום פעילות חשוב אחר של ביה"ס שדה הוא השמירה על הטבע! ואמורים הדברים

על שיתוף פעולה הדוק עם פקח השמורה של הרשות, המתגורר גם בביה"ס שדה וכך בדרוח על מפגעים, כאשר כל מדריך

הוא גם פקח מתנדב של הרשות והשתתפות
בסקרים ובפרוייקטים ככלל אזוריים
כדוגמת "נקיון כביש הערבה".
אנשי ביה"ס שדה, רואים בביה"ס
האזורי, שותף פוטנציאלי מצויץ לעבודה
ולהדרכה, ומכאן קריאתו של אילן
ליצירת קשרים הדדיים בין 2 המוסדות
לקידומו הכללי של הנושא בקרב הנוער.

שאלנו את אילן על תכניות פיתוח:

א. שיזף - מבחינת החברה להגנת הטבע
הרי שהפתרון האידיאלי לשטח מריבה
זה, היא הפיכתו לשמורת טבע, כאשר
היא תהיה למעשה שמורה יחידה
בדרום ותהווה מקור למחקרים רבים.
אילן דיבר על "חלום" - שיזף על פי
מודל של שדה בוקר (לפחות בשלביה
הראשונים) ולדבריו, יש בתכנית
זו כדי לתת דחיפה ופיתוח לביה"ס.

ב. כח אדם - אחת הבעיות הכואבות של
ביה"ס היא התחלופה הרבה שבו.
עם זאת, נעשים מאמצים לקלוט רק
מדריכים אקדמאים ובימים אלה נעשים
מאמצים למצוא ביולוג וגאולוג שיעבדו
במקום ודגש מיוחד מושם על חיפוש
אנשי מינהלה ותחזוקה עם משפחותיהם,
שיבואו לחיות במקום לטווח ארוך.

ג. פיתוח ביה"ס - תוכננה עבודת
שיפוץ ואחזקה וכך חושבים על הקמת
חדר אוכל ובריכה חדשים אפשרות או
שיפוץ יסודי של הקיים.
בגלל בעיות תקציביות יתבצע בקרוב
שיפוץ בזעיר אנפין של האכסניה
ומחפשים פתרון לבעית התאורה
במקום - הוספת פנסי תאורה -
ובדחיפות !!!

כאשר דיבר אילן על שיתוף פעולה עם
הרשויות השונות באזור, נשמעה בקולו
נימת מרירות ואכזבה.

- "בניגוד לבתי ספר אחרים, המצויים

בסביבה עירונית, הרי שכאן יש
בידוד וכל דבר ופרט צריך להביא
מבאר שבע (ברז, מנורה וכו')
רזה יוצר בעיות רבות רבות".

אילן רואה את הפתרון בשיתוף
פעולה הדוק יותר עם המועצה
האזורית על אגפיה השונים.

- "עד לפני שנה, אף אחד לא ידע לבקש
ולדרוש את המגיע כישוב הנמצא באזור.
השיתוף מתחיל להוצר הן ע"י טיפוס
תקציבים והן ע"י העברת אינפורמציה.

המוקש העיקרי הוא, שלביה"ס שדה
איך את הבעיות הרגילות שיש לכל ישוב,
אלא בעיות ספציפיות מיוחדות לו
ומכיוון שלא מקבלים את התקציבים
הרגילים המגיעים לכל ישובי המועצה,
הרי שאין סיבה שכספים אלה לא ינוצלו
לצרכים המיוחדים לנו (כגון: ספרייה,
חדרי תצוגה - ויטרינות וכו').

מפריעה לאילן העובדה - שתיירים
המגיעים לביקור בתחום המועצה
האזורית - לא נשלחים גם לביה"ס שדה -
שיש לו הרבה מאוד מה להציע בתחום זה.

אילן הביא כדוגמא לחוסר הקשר
והמודעות כלפי ביה"ס שדה את בעיות
התאורה במקום.

חשמלאי המועצה לא הגיע לטיפול בשטח
זמן ארוך ורק לאחרונה, ולאחר בקשות
חוזרות ונישנות טופל העניין, וזאת
לאחר שביה"ס שדה הוכנס, סוף כל סוף,
לרשימת מקבלי השרות בתחום זה.

מילים חמות והרבה תודות, הרעיף אילן
על מרקי התברואן, הטורח מעל ומעבר,
לעזור לאנשי המקום בכל דבר, כגדול
או קטן.

ושאלנו גם על "מחשבות לעתיד" !!!
 - בעבר היתה מגמה להעביר את ביה"ס
 שדה חצבה למרכז ספיר, אך תכנית
 זו לא יצאה לפועל בגלל הסיבה
 הפרוזאית שלא נמצא כל גוף
 שיהיה מוכן לרכוש את המבנים
 הנוכחיים של ביה"ס.

- קשרים עם ביה"ס האזורי שיטיס:
 כאמור, רואה אילן מקום לשיתוף
 פעולה נרחב ויסודי בין 2 המוסדות.

1. ביצוע עבודות ביוטופ (לאורך כל השנה).

2. פתיחת חוגים בביה"ס: צפרות, זוחלים,
 טיולים באזור.

3. מעורבים תלמידים בפרוייקטים מזדמנים
 - חד פעמיים. כגון: סקרים, נקיון
 אתרים ואחריות על אחזקתם התקינה,
 יצירת מודעות יתר לנושא שמירת
 הטבע ופיקוח על מפגעים ופקחים
 מתנדבים.

4. וכללית, שיתוף פעולה של צוות מורי
 הביולוגיה בביה"ס עם אנשי ביה"ס שדה,
 כאשר הפתיחות לכל יוזמה והצעה
 היא רבה ביותר.

רשם: יעקב גבע

לברכות

* לכל התלמידים, המזרים וצוות
העובדים עם סיוס שנת הלימודים -
חופשה נעימה והרבה הרבה הנאה.
* ברכות מיזחדות לבוגרים
בני מחזור ב' ולילדי גן החובה
עם עליתם לכיתה א'.
* לכל הבאים ולא לה שעזובים -
צוור ברכות והצלחה בדרך החדשה.

~ ~ ~ ~ ~

א. בניה בספיר - בימים אלה החלה עבודה קדחתנית כאשר "מפלצת" ענקית משתוללת באתרי הבניה וברעש אדירים מחריש אזנים חופרת את הבורות ליסודות הבנינים במקום. התושבים מתבקשים להתאזר בסבלנות לנוכח מטרד הרעש והאבק, שאמור להסתיים במהרה.

ב. עמידר - לאחרונה הגיעו לבתי התושבים

בספיר מכתבים מעמידר בדבר הכפלת שכה"ד וכך חידוש החוזה עפ"י תנאיה ותכתיביה של החברה. לנוכח - חוסר ההגיון והצדק שבדבר, התארגן ועד הישוב, שקיבל "מנדט" מאסיפת התושבים במקום, ופנה לעמידר לבדיקה מחודשת לברור העניין בהתחשב בנתונים ובעובדות נוספות שלא נלקחו בחשבון - מקוים לפתרון מהיר והולם של העניין. בעיות נוספות, הקשורות בתחזוקת הבתים בספיר ובמסגרת הקשרים עם "עמידר", הן בעיות המזגנים והדוודים, הנוטים להתקלקל **חדשות לבקרים**, בעיות של מים החודרים דרך מערכות החשמל לדירות ומזגנים שהטיפול בהם הופסק באופן שרירותי - **מעוררות** תסיסה בישוב ויש מקום לפעולה מהירה ויעילה כדי להביא את הדבר לכלל סיום מהיר.

- אבל אין רע בלא טוב. -

בימים אלה התבררנו שעמידר תתקצב את **הרחבתו** של מגרש המשחקים במרכז ספיר בסכום של כ-45,000 שקלים וכך תוחלף ותשופץ מערכת ההשקייה

הציבורית במרכז. **20**

ג. סוף כל סוף הגיעה מערכת המיזוג לאולם ההתעמלות האזורי, ובימים אלה עוסקים בהתקנתה. יש להניח שכבר בחודש הבא נוכל להנות מהצגות מעולות באולם ממוזג.

ד. נפתחה בריכת השחיה בספיר. הפתיחה החגיגית לוותה במפגש חברים בנוסח מסיבת "הבר-ביקור" המסורתית. השנה נוספו לבריכה כסאות נוח, סככות צל, מערכת סטראו, שעון חשמלי, בקיצור ניתן לאמר שזו הבריכה הכי הכי הכי... ואם על בריכה מדברים אז אין אפשר שלא להזכיר את רגב המציל החדש, המנהל את הבריכה בחן ובחביבות.

ה. הוחל במבצע מחודש לשתילת דשא ברחבה הענקית שלפני בניני המועצה במקום זה שיבש.

ו. בימים אלה מותקנים מדי מים בכל בניני הציבור שבתחומי המועצה בגלל תביעות של מקורות ביחס למכסות המים לספיר. בקרוב תחובר ספיר לעוד באר אחת ואז תיפתר בעית המצאות האוויר בצינורות.

ז. הסוכנות היהודית פתחה, בשעה טובה ומוצלחת, משרד במרכז ספיר. המשרד ישמש את מתכנני חבל הנגב שיעבדו באזור והוא מהווה מעין "סנונית ראשונה" למחשבות הפיתוח הגדולות המרחפות בחלל האויר. המשרד, בניהולה היעיל של ברטה מספיר, שוכן בחדר המעבדה החקלאית של דדי רוטו, ואילו זו האחרונה שוכנת עכשיו, במפעלים האזוריים.

ח. ביה"ס - 1. בימים אלה הסתיים סיוודו

של מקלט המוסיקה במקום, שישנה את יעודו וישמש בשנה הבאה כמרכזיה פדגוגית אזורית.

2. המועצה נקלטת לקראת קליטה של 11 משפחות מורים, ששבע מהן יגורו במרכז ספיר והשאר יפוזרו בישובים לפרק זמן של שנה בלבד.

א. בקרוב תוקם מערכת כריזה בספיר ובצופר.

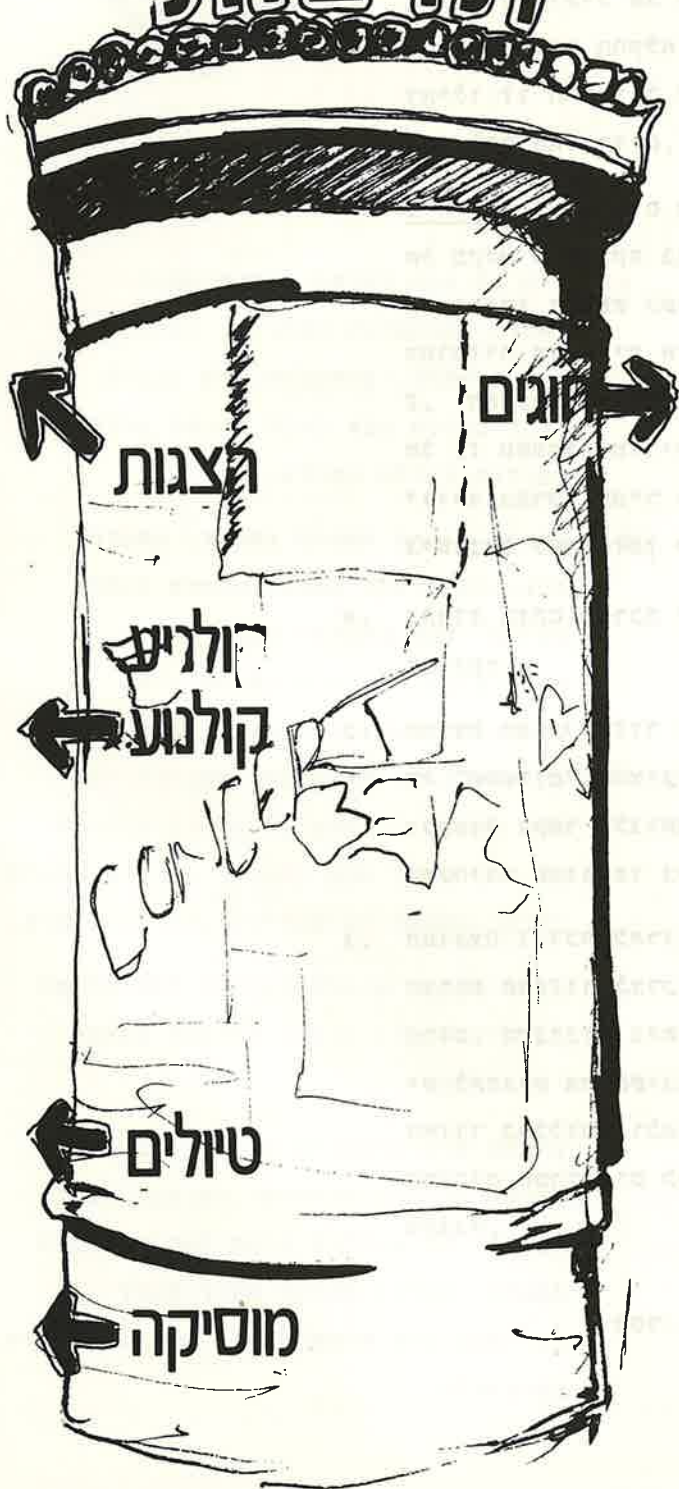
ב. החודש הגיעו לאזור ראשוני הפועלים של "אשטרוס", הציבור מתבקש להתיחס ולפעול בקשר לנושא זה עפ"י ההנחיות שפורסמו בעלונים הקודמים.

ג. המועצה נערכת לארגון מערך ריתוק חברים מהאזור לצרכי של"ח בעיתות חרום. התגובות בישובים - מעורבות. יש להדגיש את חשיבות העניין לטובת האזור בכללותו ולפיכך מתבקשים החברים המרותקים לקבל את הדין בהבנה.

מסר: דוד שגיא

מחשבות על תרבות

תרבות

מסרה: סמדר סיגלר

* לאחר שלושה חודשים ארוכים ארוכים חזרה סמדר לתפקידה כרכזת התרבות האזורית ואנו, כדרכנו, נאחל לה, שוב - עבודה פוריה ויוזמות ברוכות, כי הרי, בסופו של דבר, אנו כולנו הנהנים העיקרים. ולא יציק שטרח והחרוצץ, בהעדרה של סמדר - כל הכבוד ותודה על המאמצים והעבודה המסורה.

* בשעה טובה ומוצלחת נכנסה מלכה הלל מעין יהב לתפקידה החדש, כרכזת המוסיקה במועצה, דבר שהביא לתנופת יתר בכל הנוגע להקמת אולפן המוסיקה האזורי. הקשרים עם המורים וכל הנוגעים בדבר-נוצרו וכבר חולקו חוזרים למשפחות בישובים, אנו מקוים שעם פתיחת שנת הלימודים הבאה אכן ישתלב בבית הספר גם אולפן המוסיקה להנאת כולנו. ואם במוסיקה עסקינן, אז נתבשרנו שבקרוב בקרוב תרכוש המועצה פסנתר משוכלל.

* חוגים אזוריים

האזורית יצרה קשרים עם חברות הפצה חדשות לקידום מהיר ויעיל של הנושא.

פעילות "אמנות לעם" בערבה:

לנוכח המספר המועט של המגיעים לארועי "אמנות לעם" הנערכים באזור, נשקלת האפשרות להפסיק פעילות זאת, הדבר נובע מהמדיניות של "אמנות לעם", שעיקרה הוא הספקת תרבות, הצגות ומופעים למעוניינים בכך. במידה וההענות לא רצינית אין אפשרות לקיים את המערכת. לאחרונה נערכו מספר פגישות בין הנהלת "אמנות לעם" וועדות התרבות האזוריות. הועלו הבעיות והקשיים והוצעו מספר פתרונות. באשר לעתיד - ימים יגידו... אך בסך הכל, הענות החברים והופעתם להצגות באזור יהיו בסופו של דבר הגורם העיקרי שיקבע את המשך קיומה של פעילות זו אצלנו.

בימים אלה נתבשרנו, עוד, על מגעים מתקדמים לרכישת מערכת אורקולית משוכללת וחדשה. ובינתים נרכשו כבר פרוז'קטורים ממקדים ומקרופוני שטח רגישים ומשוכללים כל זאת נוסף למערכת הישנה הנמצאת כמובן שכל פעילות מסוג זה תלויה בהענות במועצה. נתבקשנו להזכירכם, שכל ישוב המעוניין לשכור ציוד זה (על מפעיליו) יפנה לאיציק בוזי במועצה האזורית.

עם סיום עונת החוגים נפתחה בבית הספר תערוכת הזגים נאה ביותר של כל קבוצות החוגים שעבדו בשנה האחרונה (פיסול, נחושת וטלילים) *

ובאשר לעתיד... הרי ענוסף לחוגים הקיימים יתווספו לרשימה החוגים הבאים: גז' - תמי ויסוקר
ציור - סיליה יצחק
קרמיקה - מימי עזריאלי
דרמה - מני רומנו

החוגים יתקיימו, כרגיל, בימי חמישי וחלקם בשעות הערב. בחודשים יולי-אוגוסט לא תתקיים פעילות החוגים.

* לימודי המשך

לאחר מאמצים רבים הצלחנו ליצור קשר עם האוניברסיטה הפתוחה ליצירת מערכת פעילה של לימודי המשך באזור. רשימת החוגים תפורסם לאחר שנלמד מהן ציפיות החברים ודרישותיהם בנדון. *
אנו מצפים להענות מרבית.

כמו כן, אנו נערכים להפעלת קורסים והרצאות בתחומי המחשב והכלכלה החקלאית וזאת בשיתוף פעולה עם גורמים שונים.

כמובן שכל פעילות מסוג זה תלויה בהענות במועצה החברים, אז חברה... .

* קולנוע "ערבה"

לאחר חבלי הלידה הקשים כל כך, רכשה המועצה מכונת הקרנה 35 מ"מ חדשה ומחלקת התרבות

ספורט

שחיה

* עין ילב - חצבה! - אמוני השחיה נכנסו להילוך גבוה והאימונים מתקיימים כסידרס, נאחל להם הצלחה.

* ספיר - פארן! - עדין איך אמוני שחיה, על הישובים לדאוג למאמני שחיה. במידה ויש מצילים בישובים המוכנים לקבל על עצמם את נושא האימון, תינתן להם הדרכה מקצועית.

מסר: שמעון ויצמן

טניס

רכז ספורט אזורי

תכנית הדרכה הוקפאה לקראת פגרת הקיץ, לאחר מכך במידה ויגיע מדריך, תהיה הדרכה בשיתוף מינויים לעונה שלמה.

כ. עף

יש פניה של מזכיר הפועל באילת לטורנירים אזוריים. יתכן שלערוך משחקים בסוף פגרת הקיץ בין הישובים: יטבתה, אילות, גרופית, אילת.

פעילות ספורט באולם ספורט מ. ספיר -

לקראת פגרת הקיץ, יסגר אולם הספורט לעבודות תחזוקה. במידה ותתקיים פעילות היא תערך על המגרשים בחוץ. על נושא זה תפורסם הודעה בתאום עם הישובים.

לקראת פעילות ספורט בשנת תשמ"ד -

במידה ויש הצעות לחוגים חדשים, או פעולות באולם ספורט מ. ספיר, יש לפנות אלי בהצעות עד תאריך 1.8.83.

טפלי בגבד ומנע נזקים

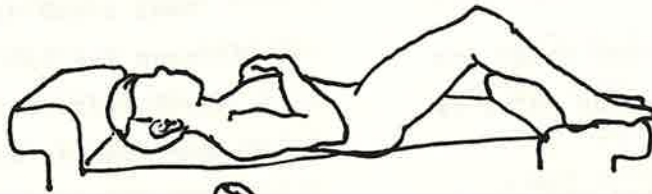
תאק 5.01

הכעם- תנוחות להרגעת כאבי גב

* תנוחות מנוחה המקילות על המותנית
ע"י ביטול כוח המשיכה והקיסור המוגזם.

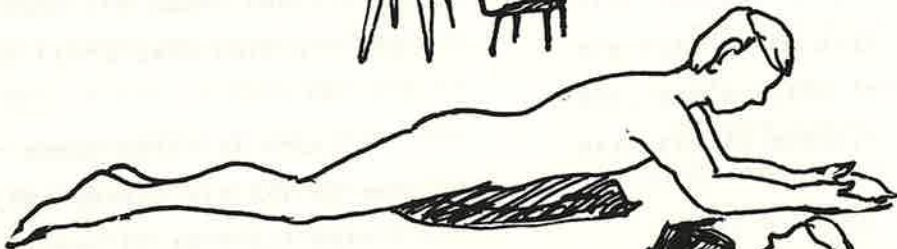
1

2

3

4

5

6

אתה וכלבך הנושך

הכלבת זוהי מחלה וירלית של מערכת העצבים. המחלה פוגעת ביונקים רבים בינן הם חתולים, שועלים, זאבים, תנים וצבועים. כקוריוז אזכיר שגם עטלפים (יונקים!) יכולים להעביר את המחלה. בניגוד לדעה הרווחת בצבור המכרסמים אינם מעבירים אותה.

דרך העברת המחלה היא בנשיכה ואז הרוק של בע"ח הנגוע במחלה חודר לרקמות

קורבנו ועם הרוק חודר הוירוס שהנו גורם המחלה. לוירוס נטיה להגיע למערכת העצבים והוא מתיישב שם, מתרבה ואח"כ חודר לבלוטות הרוק. משחדר לבלוטות אלה הוא יכול להיות מועבר בנשיכה לבע"ח אחר. המחלה יכולה להיות מועברת ע"י חיות בית לא מחוסנות וכפי שהוזכר חיות בר.

כבר לפני שנים נתגלה שכלב יכול להעביר את המחלה בנשיכה רק כאשר הוירוס חדר מרקמת המח שלו לבלוטות הרוק ומפרש ברוק. שלב חדירת הוירוס לבלוטות הרוק של הכלב הוא שלב מאוד מתקדם במחלת הכלבת

לעתים קרובות פונים אלי חברים מהישובים בשאלה כיצד לנהוג כאשר אדם נושך ע"י כלב. לכל אחד מהפונים היה ברור שהסכנה לא רק בנזק לרקמה או האיבר הפצוע מהנשיכה, אלא שיש גם סכנה חמורה יותר והיא הדבקות במחלת הכלבת, אך לא לכולם היה ברור שגם כלב שנשך זקוק לתשומת לב מרובה לאחר הנשיכה ולמעשה הוא המפתח לפתרון השאלה כיצד לנהוג באדם נושך ע"י כלב.

בשל ריבוי במספר הולכי על ארבע באזורנו (למי מאיתנו אין כלב או שכן בעל כלב?) ועקב כך גם ריבוי מקרי הנשיכה אני מקדיש הפעם את המדור הזה למחלת הכלבת. אציין שבאזור מדברי כשחנו מספר מקרי הכלבת שנתגלו הוא מועט ורובם הגיעו לאזור ע"י בע"ח נגועים שהובאו מהצפון.

ולמעשה מרגע שהוירוס חודר לבלוטות הרוק של הכלב (כלומר הכלב יעביר בנשיכה את גורם המחלה) ימות הכלב בפרק זמן של עד עשרה ימים בשל המחלה. זהו אות אזעקה לנשור ואם הכלב מת ממחלת הכלבת בעשרת ימי ההסגר יש לבצע מיד כל חיסון לנשור.

הבעיה נוצרת אם נושך אדם על ידי כלב משוטט ולא הצלחנו ללכוד אותו. במקרה זה יש לבצע חיסון לאדם הנשור.

מדוע איך אנו מחסנים מיד כל אדם שנושך, או אדם שנושך ע"י כלב משוטט כפי שאנו מחסנים נגד מחלת הטטנוס לאחר פציעה במסמר חלוד? הרי בכך, יכולנו להסיר מעצמנו כאבי ראש, בלבול מה, הסגר בע"ח וכו'.

הסיבה לכך היא שחיסון נגד הכלבת אינו חיסון תמים כמו התרכיבים האחרים. חומר החיסון נגד הכלבת יכול לגרום לתופעות קשות באדם (רק לחלק קטן מהמחוסנים) אך איננו רוצים לחשוף אף אחד לסיכון זה ללא צורך. כאשר מחליטים לבצע חיסון בעקבות נשיכה לא מדובר בזריקה אחת אלא ב-14 עד 23 זריקות הניתנות מדי יום.

אם מדובר בחית בר שנשכה אדם יש להרגה מיד ולהעבירה בדחיפות למעבדה וטרינרית של משרד הבריאות בב"ש, שם תבדק באם היתה נגועה במחלה. בדיקה זו תתן תשובה ביחס לבצוע החיסון. אם לא הצלחנו ללכוד את החיה הנושכת, יש להתיחס אליה כאל חיה נגועה ולבצע את החיסון.

חיות שחוסנו בתרכיב כנגד הכלבת

הן עמידות בפני הדבקות. מכיוון שחיות הבית יכולות להדבק במחלה מחיות בר ובאזורנו נפוצים אלו האחרונים, חובה עלינו להקפיד על חסון חיות הבית. חסון זה נעשה ע"י וטרינר שמגיע **אחת לחודש** ובהתאם להודעות שמתפרסמות ע"י המועצה.

לא אדון כאן בביטוי המחלה באדם ובדרך הטפול בה, אך אציין שזוהי מחלה קשה ביותר וכמעט תמיד מסתיימת במוות. לנו חשוב לדעת כיצד לטפל באדם שנושך ע"י חיה ומה הגישה לחיה.

האדם שנושך ע"י חיה חייב מיד לרחוץ מספר פעמים את הפצע בסבון ובמים זורמים ולאחר מכן להשרות את האבר הנשור בתמיסת חיטוי (צטבלוק), אותה מוצאים בכל מרפאה. דבר זה מקטיף את מספר גורמי המחלה שחודרים לרקמות, במידה והחיה הנושכת היתה נגועה. לאחר הרחיצה והחיטוי יש לחבוש את הפצע כמקובל במקרי פציעה.

כלב שנשך ומוכר לנו ככלב מחוסן (של שכן) איננו מעביר את המחלה ובמקרה זה אין חשש להדבקה. הבעיה נוצרת כאשר הכלב שנשך איננו מחוסן או שהנו כלב משוטט. במקרה זה חובה ללכוד אותו ולשימו בהסגר לעשרה ימים. במידה ותוך עשרת ימים אלו לא הופיעו סימני מחלה והכלב לא מת, סימן הוא שהכלב איננו נגוע. אם הכלב מת בפרק זמן זה יש לבדוק אם המוות נגרם כתוצאה ממחלת הכלבת וזאת ע"י בדיקת

רקמת מח של החיה המתה. מציאת סימני מחלת הכלבת במח מאשרת שהכלב היה נגוע ואז הנשור חייב בחיסון. אם הכלב מת ממחלה אחרת או מסיבה אחרת בדיקת תאי המח שלו לא תגלה את הנזק האופייני שגורם וירוס הכלבת והנשור פטור מטיפול חיסוני.

נשאלות השאלות:

א. האם ההמתנה של עשרה ימים כדי לברר אם הכלב שנשך הוא נגוע אינה מסכנת את בריאות הנשור?

ב. מה יקרה אם בתום עשרה ימים הכלב מתגלה כנגוע בכלבת, בכך יכולים אנו לאחר את המועד ולא נצליח לעכב את התפתחות המחלה?

התשובה היא - לא ולא !!!
בתצפיות שבוצעו בבני אדם נגועים נקבע בברור שגם אם נתחיל את סדרת החיסון כ-10 ימים לאחר הנשיכה אין כל סכנה לאדם הנשור ותמיד נוכל לרפאו ע"י החיסון. כלומר תקופת הדגירה של המחלה היא מעל 10 ימים ודבר זה משאיר לנו זמן לפעול לרפוייה. כמובן שאם ברור לנו מעל לכל ספק שכלב שנשך נגוע בכלבת נתחיל בחיסון מיד ולא נשתהה לרגע.

חשוב מאוד שכל בעלי הכלבים באזורנו ידעו שזכותו של אדם נשוך ע"י כלב לדרוש את הכנסתו של הכלב הנושך להסגר ע"י השרות הוטרינרי, וזה גם אם הכלב מחוסן. "פנסיון" זה הוא כמובן על חשבון בעל הכלב (כ-80 שקלים ליום). בעלי כלבים חייבים גם לדעת שלפי הוראת השרות הוטרינרי יש להשמיד כלב שנשך אדם יותר מפעם אחת.

תקוותי היא שכתבה זו תסיר פחדים מיותרים ומאיזך תחדד ערנות החברים לענין הכלבת, בכל בעיה או חוסר ודאות אפשר לפנות אלי ללבון הענין.

מסר: ד"ר אריה פילהבר

אנחנו בעיני עצמנו

מתוך "חיצובים" - עאון חצבה - מאי - 1983

כאלה הם פני הנעורים

אסתרקה פורת

באנה אספר לכן רתם והדס,
אגדה על צעירים חולמים:
הם רצו לעשות הכל מחדש
כאלה הם פני הנעורים.

ואתן תשאלנה: לאן הם הלכו?
ואתן תשאלנה: ממה הם ברחו?
ואנחנו אילמים, ללא פתרונים,
נותרו רק זכרונות כואבים נעימים.

נספר לכן, ההרים תמיד היו אדומים,
נספר לכן, בקיץ השדות צרובים,
כל סתו התחלנו תקוה מחדש,
באביב שוב הכל צרב ויבש.

ואנחנו לא הלכנו אל הנירים האפורים
התלמים שחרשנו היו ראשונים
כאשר חנו צפורים בשדותינו
ידענו, פה צומח עתידנו.

אתן בנותי לכנה אל החיים,
עשנה הכל מחדש כדרך צעירים,
אנחנו מלויים אתכן ועורגים,
כאלו הם פני הנעורים.

WANTED!

על רבות

עורק

כישורים נדרשים:
באם כושר ביטוי טוב, יוזמה
ודימיון והרבה, הרבה רצון
עצמיות בשעות אא מקובלות.

המאוננים יבנו בקשותיהם
אשרזי המוצצה מהקדם האפשרי.

עם סימחה ועם תקופה...

ניסיתי למצוא שיר כל שהוא
שהוא את הכרוק בסיום
ובהרצה ...
אך לא מצאתי דבר מתאים
הדיוק הדיוק הדיוק...

אז אסתפק ב שלום

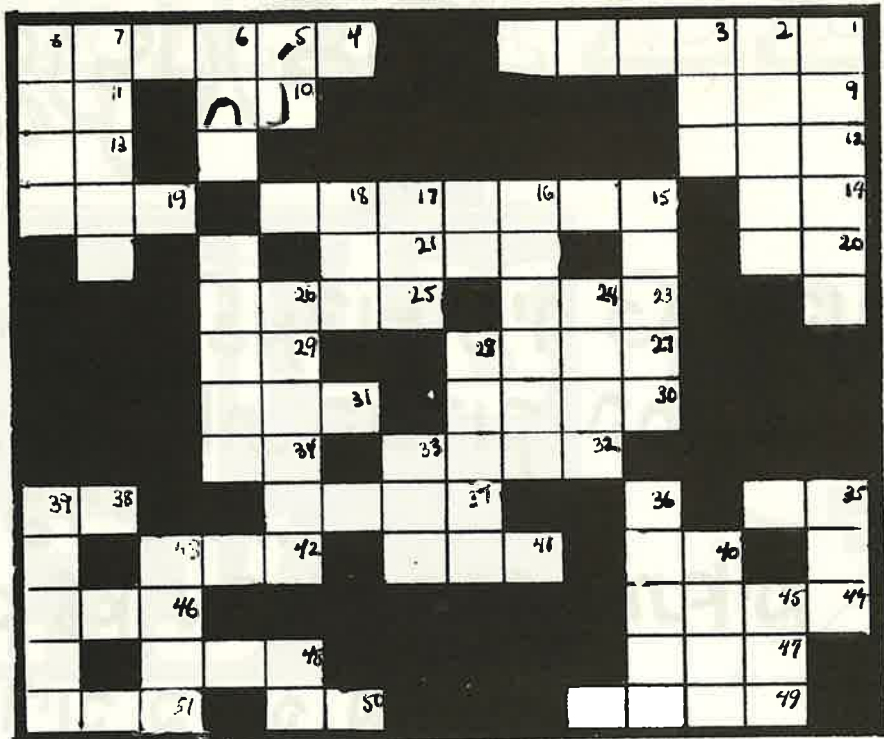
ובתורה אכואם

עם תקופה יפה וטובה שגמרת.

קיץ ימים
העורק.

תשבץ

חיברה: אני אמזלג - ספיר

מאוזן

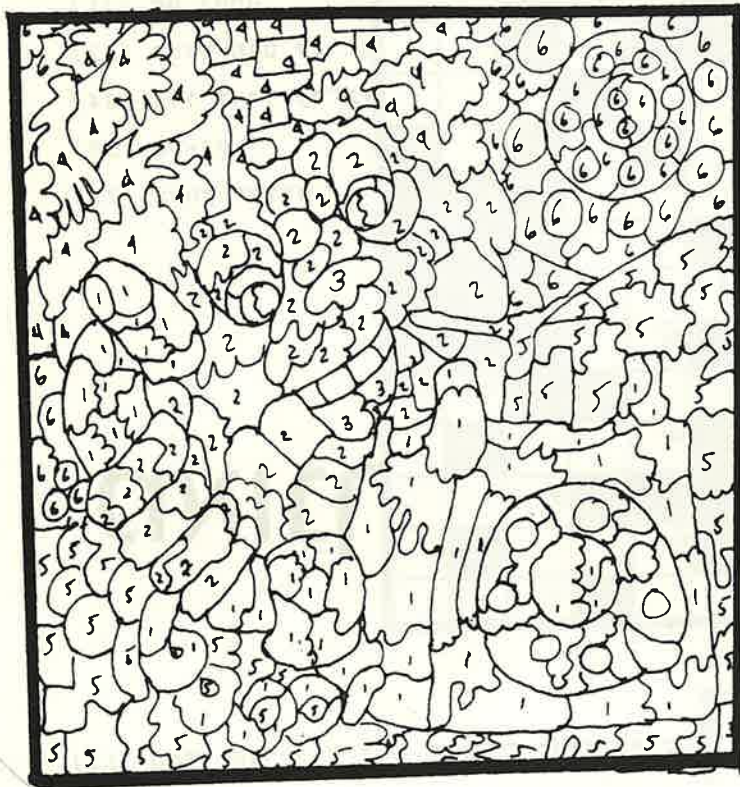
- (1) נוזל המופק משמן האדמה
- (4) רועד רעידת הקול בזימרה
- (9) חבר נבחרים
- (10) בונה התיבה
- (11) לועג
- (12) סוד שלי
- (13) נושם
- (14) ארת אנגלית
- (15) חנווני. סוחר המוכר בחנות
- (19) שליח
- (20) פה
- (21) ממציא הטלפון
- (23) בראי למטה

- (25) ובעלי החלום העתידיים הלכו הביתה...
 רחמים (גרינברג, בלדה על רעים)
 (27) מלחין גרמני
 (29) תו מוסיקלי
 (30) כעור, חרפה, גנאי
 (31) שם בהמה
 (32) רסיס מים שניתז
 (34) נרו יאיר (ר"ת)
 (35) מש-נע
 (37) משחק ילדים
- (38) הנה, הרי, הלוא
 (40) עוף דורס
 (41) קלט לתוכר נוזלים
 (42) רתח רתיחה פנימית
 (44) מי שאומנותו למול ילדים
 (46) בלה, נמק, נרקב
 (47) מרתף, מחסן תת-קרקעי
 (48) יליד הארץ
 (49) מעבר למעלה
 (50) נוכרי שהתייחד
 (51) שטות

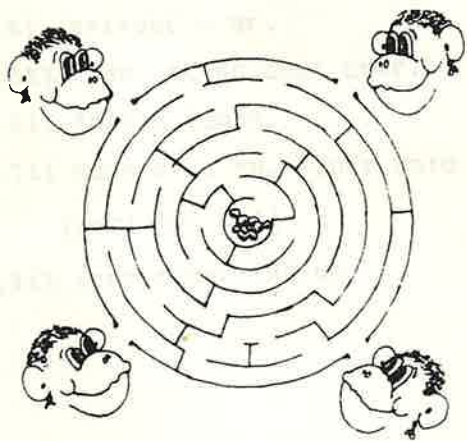
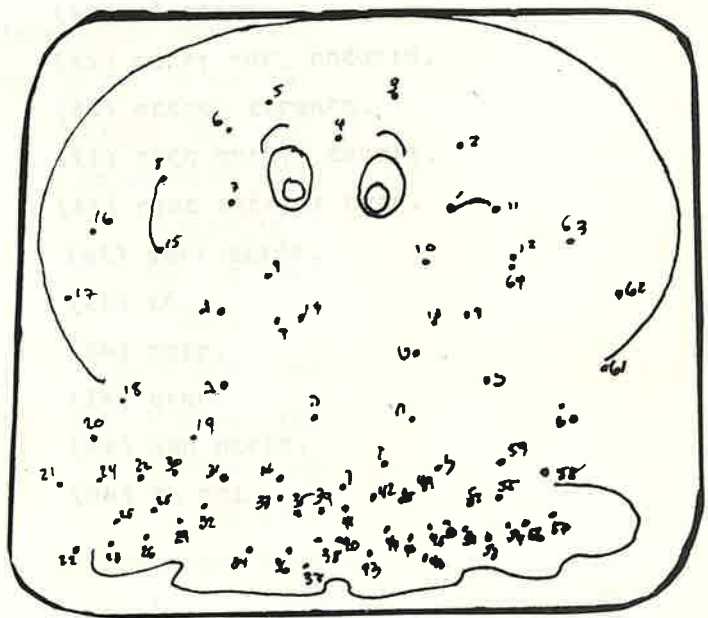
מאונך

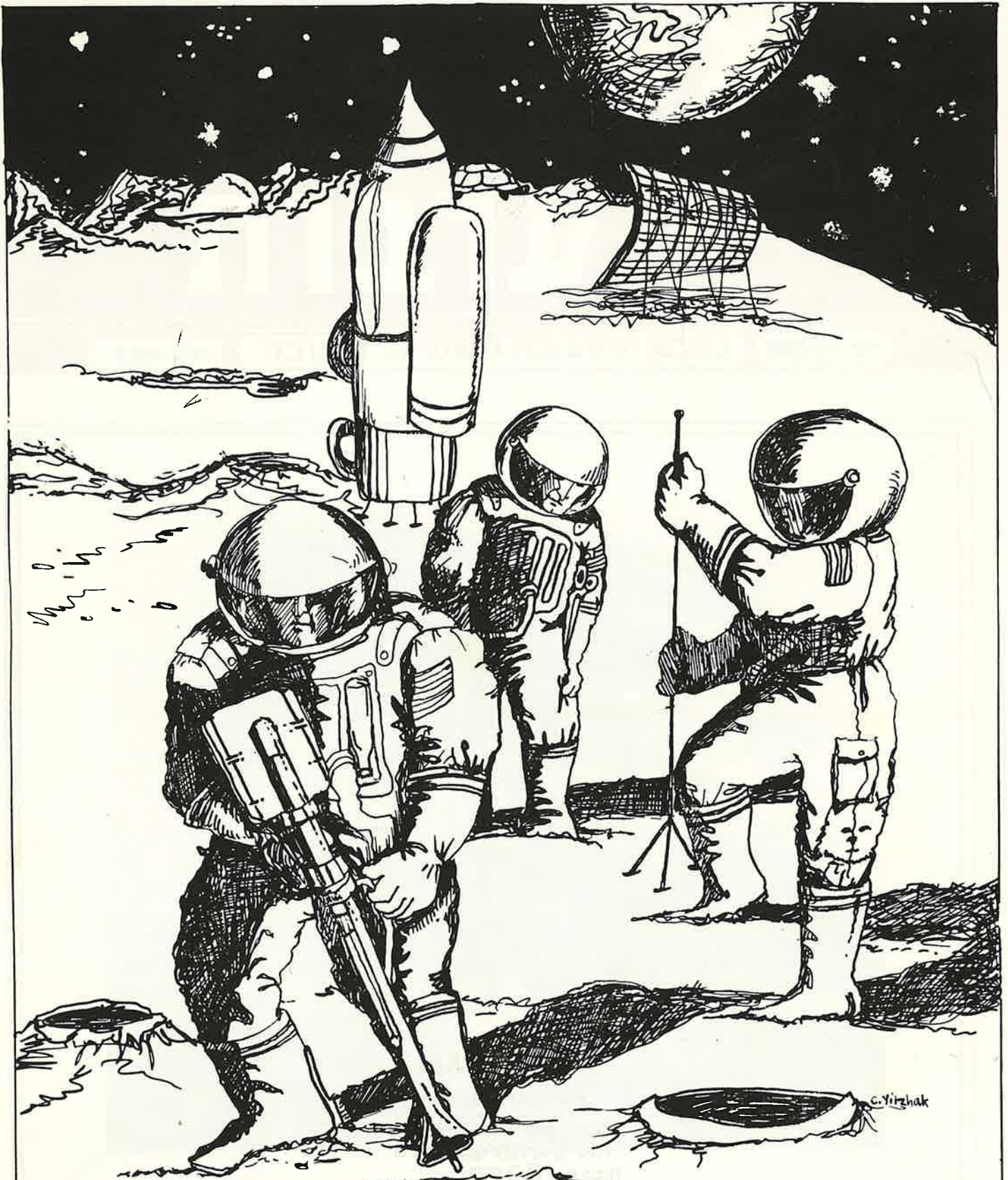
- (1) המין הגדול ביותר במשפחת קופי האדם.
 (2) רעד.
 (3) נחל.
 (5) מטבע יפני.
 (6) מאס תאב.
 (7) אשפית מטבח.
 (8) מיניסטר - שר.
 (15) כיפה, בליטה בחצי כדור.
 (16) להיטות לעשיה.
 (17) הבאת עד.. ים, ובחקר תהום התהלכת?
 (אירוב לח' טז').
 (18) נכרך ונקשר לאלומה.
- (22) האחד מהם בשרי והאחד...
 (קאנון א.א.)
 (24) אל פלישתי.
 (25) בטחון יתר, החלטיות.
 (28) תבליט, בצרפתית.
 (33) החלק החיצון בפעמון.
 (35) רוטב הצלי או המרק.
 (36) עשוי מבזלת.
 (39) גל.
 (40) דחוף.
 (43) סופה.
 (45) עשה הכרות.
 (49) לא רחב.

דד לווטר

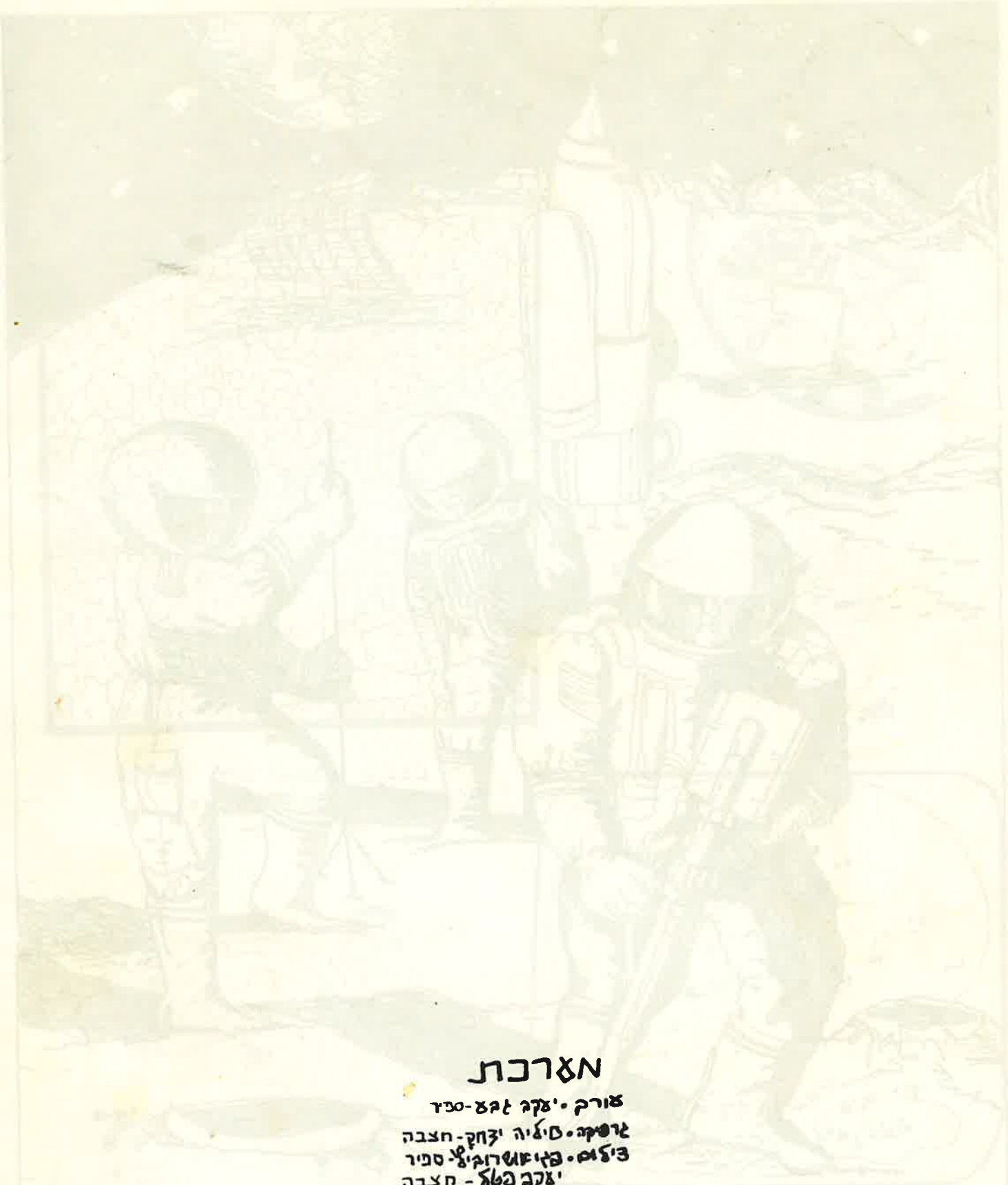
מלאו בצבע ומצאו את הציור:
 1- צהב 3- אדום 5- כחול
 2- ורוד 4- כתום 6- ירוק

C. Yizhak

מציא את עשתהפברים המוסתרים בתמונה: בובע, צבי, בנה, מספרויים, כאש של תגום, מסלע, בקקל, ספן, אגרשת שיניים, קנו (סירת אי'נ'אנים), ואפרון

מארכת

אורק • יצקב לגע-ככד
לרסקה • סיעיה יצחק-חצבה
ציעום • פזישורק יצ-סכיר
יצקב כטלע - חצבה

הרפסה • חגית רוענצוויג
(כסיד)